

Verdragsbeleid en de Caribbean

De Nederlandse overheid heeft kortgeleden een update gepubliceerd van het door haar gevoerde beleid ten aanzien van de door Nederland ingenomen posities bij het onderhandelen van verdragen (Verdragsbeleid 2020). Nederland doet dat niet heel veelvuldig: sinds 1987 is dit het vijfde verdragsbeleid. Het laatste verdragsbeleid dateert van 2011. Gelet op de zeer ingrijpende ontwikkelingen op het terrein van het internationaal belastingrecht in de strijd tegen het ontwijken van belastingen – het alom bekende BEPS-project – en de daarmee samenhangende aanpassing van het OESO-modelverdrag in 2017 en de aanpassing van het VN-modelverdrag eveneens in 2017, was het hoog tijd te komen met een nieuw verdragsbeleid dat daaraan is aangepast. Het verdragsbeleid heeft uiteraard bij een eerste beschouwing geen grote betekenis voor de fiscale positie van het Caribisch Koninkrijk, met name omdat de eilanden nu eenmaal hoegenaamd geen verdragen hebben gesloten. Niettemin zijn er wel een paar interessante punten te vermelden; enerzijds betreft dat de positie die Nederland inneemt ten aanzien van het onderhandelen van bestaande en nieuwe verdragen en de daarin op te nemen relatie met het Caribisch deel van het Koninkrijk, anderzijds raakt het de Koninkrijksregelingen tussen Nederland en de Caribische delen van het Koninkrijk. Op het eerste thema ga ik hierna in. Het tweede thema bespreek ik in mijn volgende column.

Wat betreft de positie die Nederland inneemt bij het (her-)onderhandelen van haar verdragen, wordt ook het een en ander gezegd over de positie van de Caribische eilanden. Er moet daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen de landen binnen het Koninkrijk enerzijds en BES anderzijds. Wat betreft de landen is het zo dat die zelf verdragen kunnen overeenkomen die dan door het Koninkrijk moeten worden geratificeerd. Hier ligt het initiatief dus geheel bij de landen. Ik heb al eens vaker bepleit dat men hier echt werk van moet maken, omdat dit de economische positie zeer ten goede kan komen. Zeker nu in elk geval Aruba en Curaçao BEPS-proof zijn, zou dit geen probleem moeten zijn. Daarnaast is het mogelijk dat Nederland bij het (her-)onderhandelen van haar verdragen 'en passant' de landen van het Koninkrijk 'meeneemt'. Nederland streeft ernaar een dergelijke mogelijkheid in verdragen op te nemen maar er zal dan wel nog een aanvullend verdrag moeten worden gesloten tussen het Caribische land en het verdragsland. Tot op heden komt hier helaas weinig van terecht. Het zou op dit punt nuttig zijn als de Caribische delen van het Koninkrijk zelf een eigen verdragsbeleid zouden opstellen.

Wat betreft de BES ligt het allemaal anders: zij zijn immers delen van Nederland en kunnen dus zelf geen verdragen sluiten. Wel geldt ook hier dat ze mee kunnen worden genomen in de door Nederland gesloten verdragen. Nederland doet daar ook moeite voor en er zijn inmiddels ook een aantal verdragen waarin dit is geregeld (bijvoorbeeld met China). Niettemin blijkt uit de Notitie Verdragsbeleid 2020 dat verdragslanden er niet heel happig op zijn om de BES mee te nemen in de met Nederland te sluiten verdragen. Dit in verband met hun specifieke fiscale regime dat zich vooral kenmerkt door het ontbreken van een winstbelasting die, zoals bekend, ingaande 2011 is vervangen door de opbrengst- en de vastgoedbelasting. De verdragslanden nemen hiermee natuurlijk geen heel verrassend standpunt in, want op de BES behaalde winst die behaald wordt door een aldaar gelegen vaste inrichting van een in een derde land gelegen hoofdhuis, blijft daarmee in de regel onbelast. De BES mag heffen volgens het verdrag maar kan niet heffen omdat een winstbelasting ontbreekt. Deze gang van zaken is met name curieus, omdat het argument om op de BES geen winstbelasting te heffen indertijd is ingegeven ter stimulering van (buitenlandse) investeringen in de BES. Maar dan moet het verdragsbeleid daaraan natuurlijk wel meewerken. Op deze manier lukt dat dus niet en uit onderzoeken is inmiddels ook al gebleken dat het ontbreken van een winstbelasting de BES helemaal geen investeringen heeft opgeleverd. Tot slot is het ook anderszins natuurlijk een rare aangelegenheid dat een winstbelasting ontbreekt. In het kader van de ontwikkelingen van BEPS

is in elk geval vereist dat elk land een adequaat belastingstelsel heeft en daartoe behoort zeker ook een 'normale' winstbelasting. Het heeft me altijd bevreemd dat de OESO hier nooit een opmerking over heeft gemaakt. Het lijkt me dat het ontbreken van een winstbelasting in strijd is met het zogenoemde all inclusive framework van de OESO. Kortom, ik bepleit de herinvoering van een winstbelasting. Deze mag een behoorlijk laag tarief hebben: Nederland en de rest van de wereld vinden een tarief van 9% aanvaardbaar dus dat moet zeer aantrekkelijk zijn. De opbrengst en de vastgoedbelasting kunnen dan weer worden afgeschaft en de BES kunnen dan veel gemakkelijker mee worden genomen in door Nederland te sluiten belastingverdragen.